

Informe sobre l'Evolució de les
Desigualtats Socials a Catalunya:
Es manté la bretxa social

**Resum executiu i línies d'actuació
(gener 2019)**

Estudi elaborat pel Centre d'Estudis i Recerca Sindicals de CCOO de Catalunya

Resum executiu

En la represa del creixement, es manté la bretxa social i augmenta en alguns aspectes.

Els resultats de l'Estudi mostren que la crisi no s'ha repartit de forma equitativa i que s'han incrementat les desigualtats i la pobresa. Aquesta és una situació que amb les últimes dades disponibles no ha variat substancialment. La desigualtat social a Catalunya ha crescut últimament, un fet que ens allunya de la Unió Europea quant a cohesió i benestar social.

Catalunya és un dels països en relació als del nostre entorn on més han augmentat les desigualtats com a conseqüència de la crisi i les polítiques de retallades sense que el canvi en la situació econòmica ho hagi revertit de forma significativa.

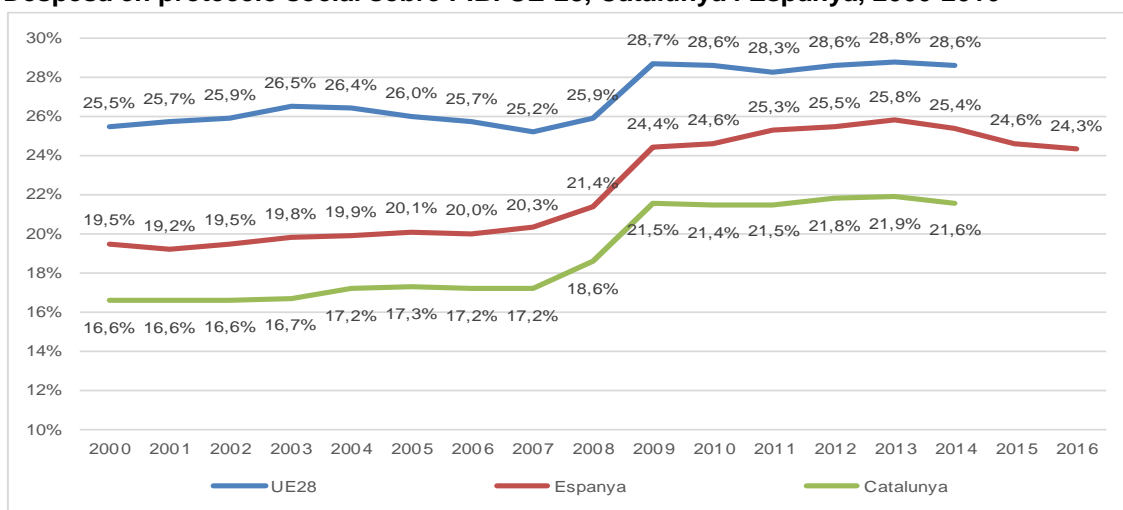
Això no només té uns enormes costos socials sinó també conseqüències econòmiques que llastren el creixement.

Factors determinants són: el menor pes de la despesa social, les rebaixes fiscals sobre la renda i la riquesa, la precarització del mercat de treball i el retrocés dels salaris en la distribució de la renda.

És conegut que la despesa pública en protecció social és un dels principals instruments de què disposa l'Estat del Benestar per a la lluita contra les desigualtats.

Com també és sabut que Catalunya ha mantingut al llarg dels anys un esforç en protecció social significativament inferior a la mitjana de la Unió Europea i fins i tot per sota de la d'Espanya.

Despesa en protecció social sobre PIB. UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2016

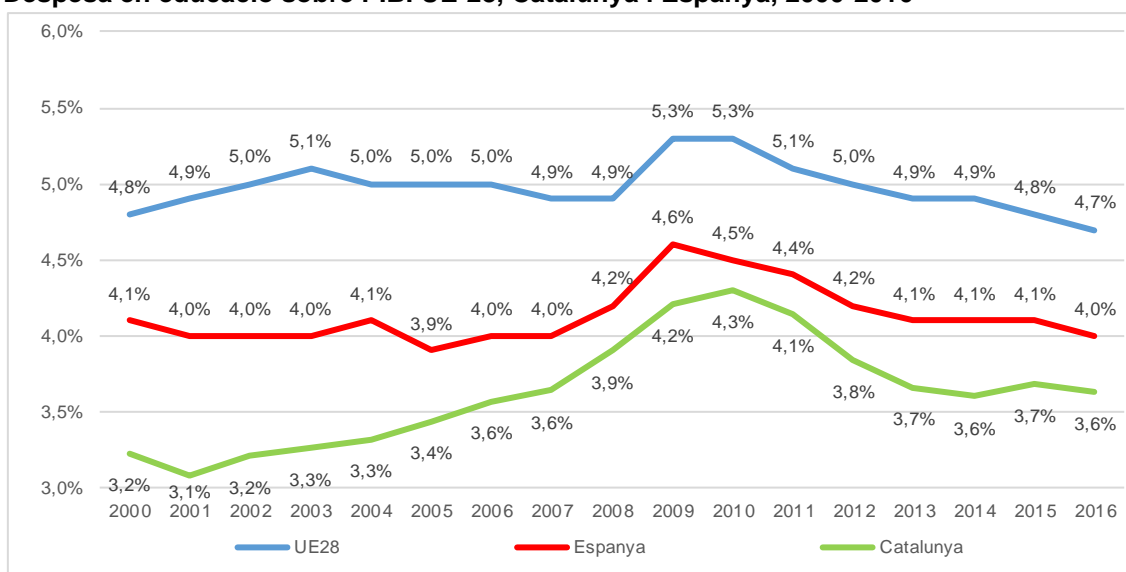
Nota: Per a les dades de la UE dels anys 2000 a 2004 dades de la UE-15, dels anys 2005 a 2007 dades de la UE-27 (abans de l'entrada de Croàcia), i dels anys 2008-2014 dades de la UE-28; per al càlcul de Catalunya s'utilitza el PIB en termes SEC 2010 de la CR. Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, INE i Idescat.

Amb les últimes dades disponibles, **la despesa en protecció social a Catalunya se situa set punts per sota de la mitjana europea**. Durant els anys de creixement no s'ha aprofitat per retallar les distàncies en els nivells de protecció social respecte de la Unió Europea i la tendència actual és al manteniment de les diferències.

El pes de la despesa en protecció social creix tímidament en els anys previs a la crisi. Durant la crisi les polítiques de retallades fan caure el pes de la despesa social en un moment en què les necessitats de protecció social s'incrementen. A partir de la recuperació econòmica s'estabilitza el pes de la despesa en protecció social a Catalunya i Espanya, mantenint-se la distància respecte de la UE-28.

La despesa pública en educació també s'ha mantingut històricament per sota dels nivells mitjans europeus, al voltant d'1,3 punts percentuals del PIB de mitjana al llarg dels darrers disset anys, la qual cosa afecta de forma particularment negativa a la igualtat d'oportunitats de la població més jove. **Els recursos s'han reduït mentre s'incrementava el nombre d'alumnes**. El 2016 el pressupost en educació està encara al nivell del 2013. En canvi, l'increment d'alumnes continua, de manera que els recursos per alumne es redueixen.

Despesa en educació sobre PIB. UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2016

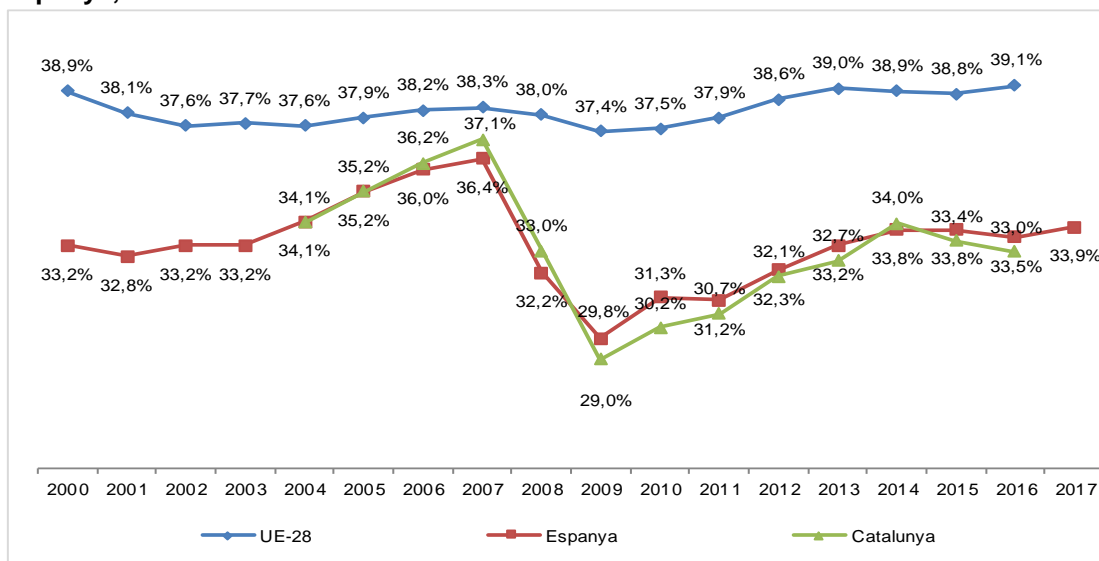

Nota: Per a les dades de la UE-28: l'any 2000 és la UE-27, i els anys 2001 a 2016 dades de la UE-28; el càlcul de Catalunya s'obté de dades publicades per l'Idescat. Les dades de despesa en educació de la Generalitat s'obtenen del Ministeri d'Educació i Formació Professional i es posen en relació amb el PIB en termes SEC 2010 de la CR. Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, INE, Idescat.

L'educació no és l'únic dret de ciutadania finançat per sota de la mitjana UE. **Pel que fa a la sanitat, per exemple, amb dades de CatSalut, la despesa pública a Catalunya l'any 2015 va ser del 5,4 punts del PIB, quan la de la UE va ser del 6,65 del PIB.**

Una de les raons que expliquen aquest menor esforç en despesa de protecció social rau en el model tributari amb una menor pressió fiscal a Catalunya i Espanya en relació a la UE-28.

Pes dels impostos i les cotitzacions socials efectives sobre el PIB. UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2017

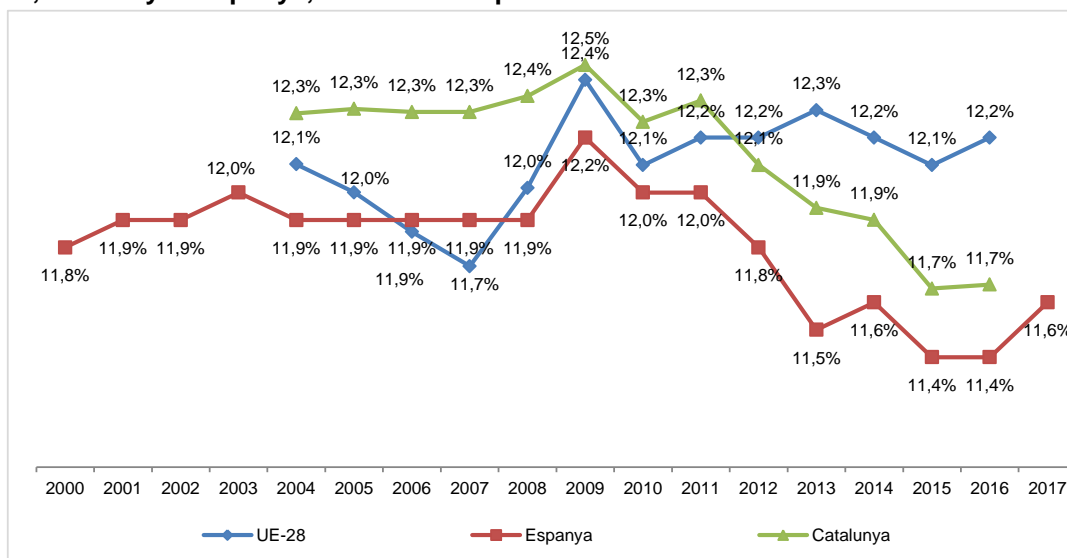

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, Comptabilitat Nacional i repercussió de la tributació en el territori.

La pressió fiscal a Catalunya se situa 5,6 punts per sota de la mitjana europea i no ha recuperat els nivells anteriors a la crisi mentre que a la UE s'ha incrementat en el mateix període.

La idea que aquí es paguen molts impostos xoca de forma clamorosa amb la realitat. Una altra cosa és que la tributació tingui un caràcter molt regressiu ja que **només una tercera part dels ingressos provenen dels impostos directes associats a la renda i el patrimoni**. És, doncs, una tributació injusta i insuficient per assolir els estàndards de benestar europeu.

Pes dels impostos sobre la renda, el patrimoni i el capital (D.5 + D.91) sobre el PIB. UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2017. Impostos directes

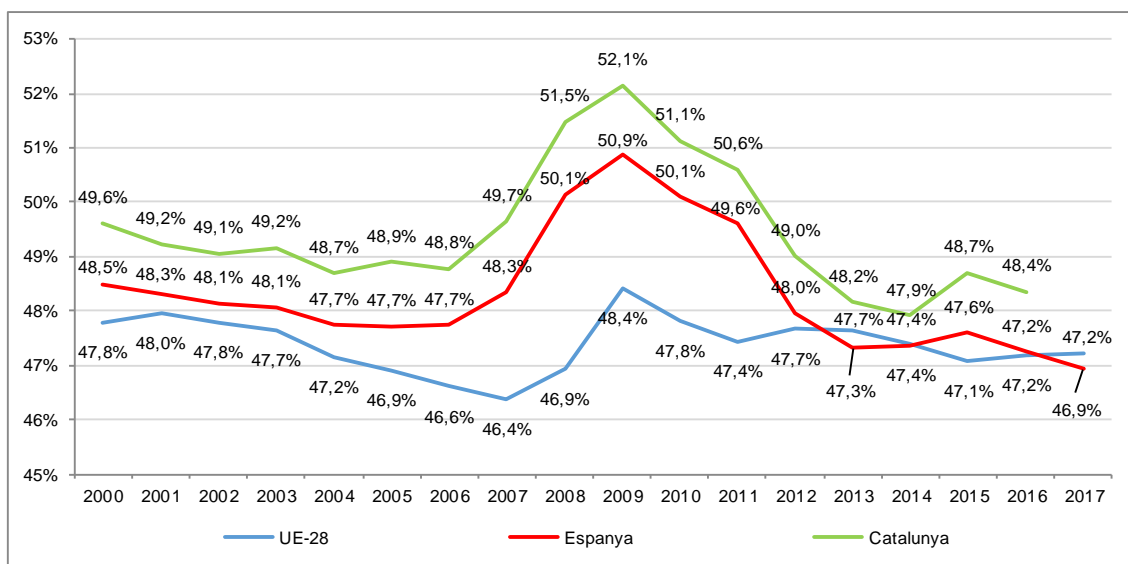
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, Comptabilitat Nacional i repercussió de la tributació en el territori.

En els darrers anys (2014-2017), la recuperació de l'activitat econòmica es produeix amb un modest increment de la pressió fiscal, tant a Catalunya com a Espanya, si bé s'estabilitza en nivells, en termes mitjans, relativament inferiors als dels anys previs a la crisi. En canvi, en el conjunt de la UE-28 la pressió fiscal dels darrers anys s'estabilitza en nivells lleugerament superiors, en termes mitjans, als previs a la crisi. Com a conseqüència d'això **es consolida la bretxa fiscal al voltant dels 5,6 punts entre Catalunya i la mitjana de la UE.**

Un altre factor determinant en el creixement de les desigualtats ha estat la pèrdua de pes de les rendes salarials en la distribució de la renda.

La remuneració del treball assalariat ha crescut per sota dels augments de productivitat de l'economia, una situació que s'ha accentuat com a conseqüència de la reforma laboral.

Pes de la remuneració dels assalariats sobre el PIB a preus de mercat. UE-28, Catalunya, i Espanya 2000-2017

Font: Eurostat i Idescat i INE.

El pes de la remuneració dels assalariats sobre el PIB generat s'ha situat a Catalunya, en la darrera fase de creixement econòmic (2014-2016), en el 48,3%, amb una significativa reducció respecte de la mitjana dels anys de crisi (2,1 punts percentuals per sota) i respecte de la mitjana de l'etapa de creixement prèvia a la crisi (0,8 punts percentuals per sota). Aquest retrocés és més intens que en l'agregat de la UE-28 on el pes de les remuneracions a assalariats (RA) sobre el PIB es manté relativament més estable.

Això ha afectat amb més intensitat les rendes salarials més baixes, majoritàries en activitats poc protegides per la negociació col·lectiva, al mateix temps que les rendes del capital i els sous dels directius han augmentat. (Informe retribucions EADA-ICSA, presentat el 10/01/2019).

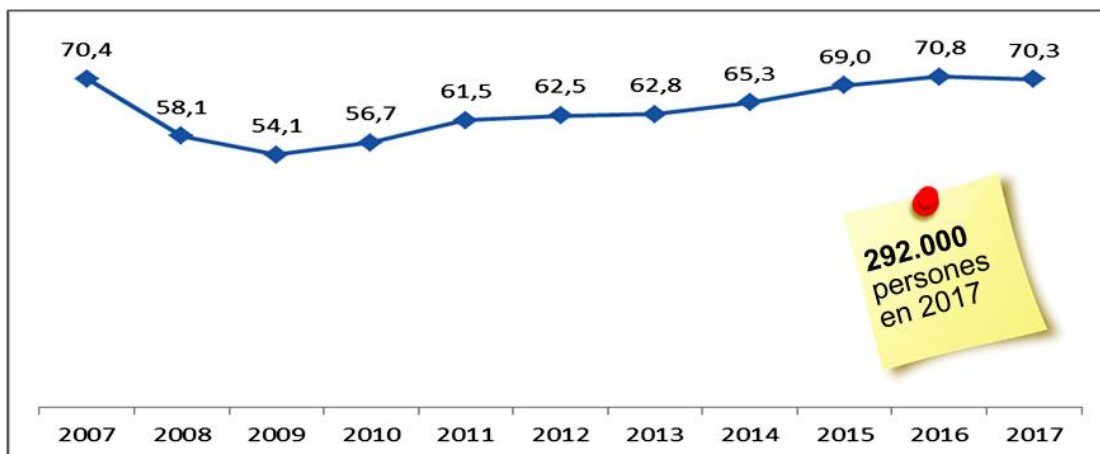
La crisi ha comportat una enorme destrucció de llocs de treball i ha disparat l'atur. Malgrat que a partir del 2014 es torna a crear ocupació les dades encara són lluny de les de l'inici de la crisi.

diferència 2008-2017

300.000 ocupats menys
241.000 assalariats menys

L'any 2017 encara més de la meitat de la població en situació d'atur feia més d'un any que no treballava. La fase de recuperació ha coincidit amb un increment de la precarització de l'ocupació i amb més inestabilitat i incertesa laborals, que afecten molt més als joves, però també més a les dones que als homes i més a la població assalariada estrangera que a la de nacionalitat espanyola. **L'any 2017, un 70,3% de les persones en situació d'atur, havent treballat prèviament, no rebia cap prestació.**

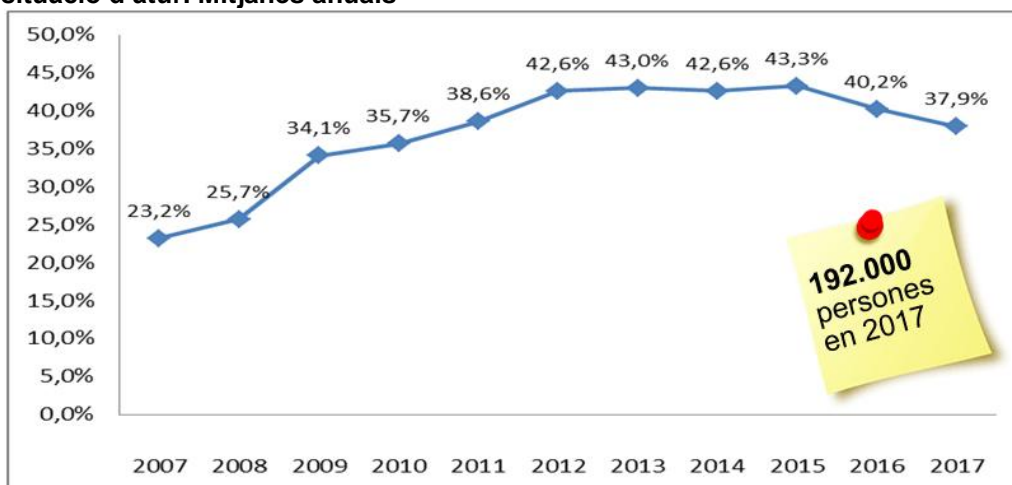
Taxa de la desprotecció de la desocupació a Catalunya. 4t trimestre de cada any

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades de l'EPA.

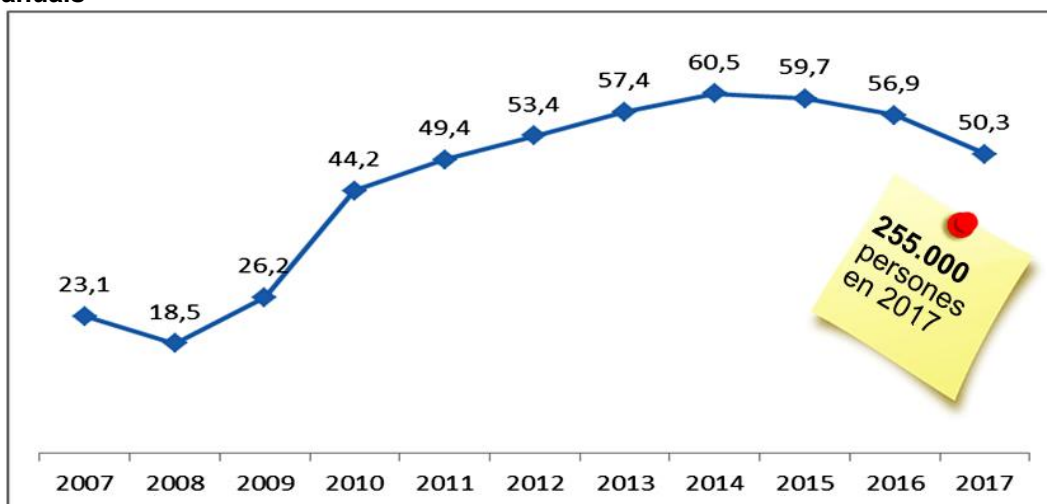
La població aturada que viu en llars **on tots els membres actius estan aturats** es va doblar entre el 2008 i el 2013 i, malgrat la reducció dels darrers dos anys, encara prop del **38% dels aturats viu en una llar** en aquesta situació

Percentatge de població aturada que viu en llars on tota la població activa està en situació d'atur. Mitjanes anuals

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

Percentatge d'aturats/des de llarga durada sobre el total d'aturats. Catalunya, mitjanes anuals

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

De la mateixa manera que s'ha degradat en cobertura i qualitat la protecció davant l'atur, les pensions han perdut poder adquisitiu en aquest període. Entre el 2007 i el 2013 les pensions, o es van congelar (any 2011), o van augmentar per sota de l'increment mitjà de l'IPC, excepte l'any 2009. **Com a resultat final, la pèrdua acumulada del poder adquisitiu de les pensions entre el 2007 i el 2017 és d'un -9,4%.** En el període de crisi (2008/2013) la pèrdua fou del -8,2% i entre el 2014 i el 2017 la pèrdua de poder adquisitiu és de -1,2%.

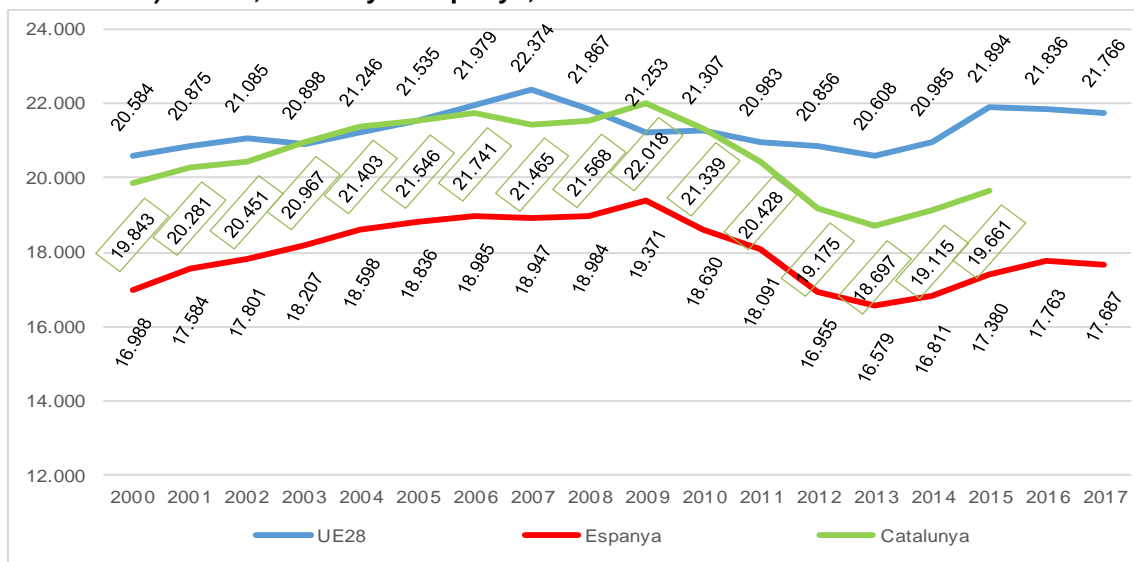
Revalorització anual de pensions i increment mitjà anual de l'IPC

	% revalorització de pensions	Increment mitjà anual de l'IPC	Diferència en punts percentuals
2007	2%	3,0%	-1,0
2008	2%	4,1%	-2,1
2009	2%	0,2%	1,8
2010	1%	2,0%	-1,0
2011	0%	3,3%	-3,3
2012	1%	2,9%	-1,9
2013	1%	1,7%	-0,7
2014	0,25%	0,1%	0,2
2015	0,25%	-0,2%	0,5
2016	0,25%	0,1%	0,2
2017	0,25%	2,2%	-2,0
Pèrdua acumulada 2007/2017			-9,4
Pèrdua acumulada 2007/2013			-8,2
Pèrdua acumulada 2014/2017			-1,2

Font: Elaboració pròpia a partir del Boletín Oficial del Estado.

A Catalunya han augmentat la desigualtat i la pobresa respecte als anys previs a la crisi. La pèrdua de la capacitat adquisitiva de la renda de les famílies catalanes no ha estat gens equitativa. Mentre les pèrdues s'han acumulat en els sectors de rendes baixes, s'ha produït, a la vegada, una concentració de renda en la població més rica.

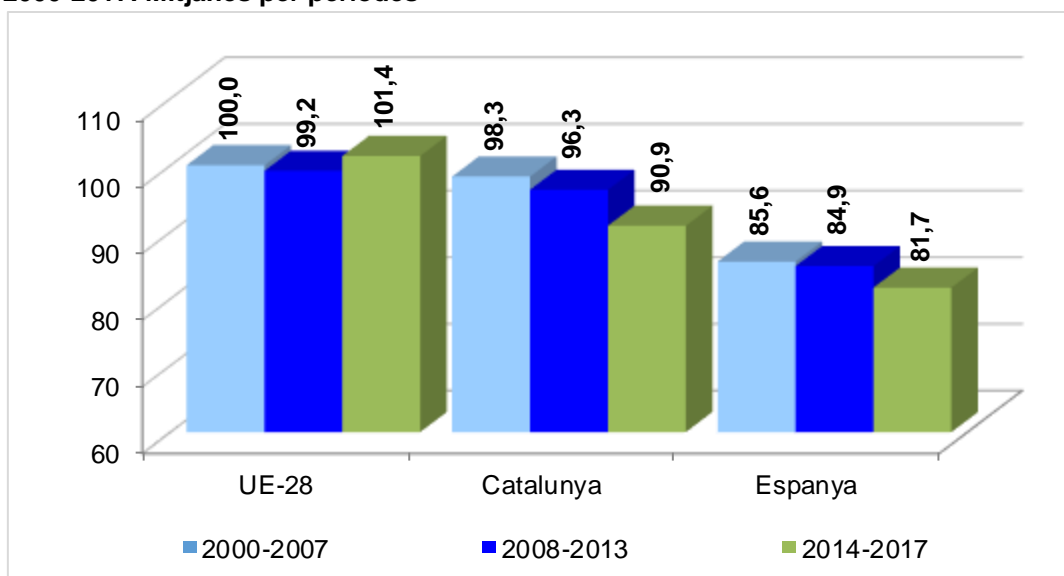
Evolució de la Renda familiar bruta disponible per càpita a preus del 2015 (deflactat IPC harmonitzat). UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2017

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, INE i Idescat.

En termes mitjans dels anys 2014-2017, la renda per habitant generada a Catalunya ha tingut una capacitat adquisitiva inferior que l'existente en termes mitjans els anys 2000-2007.

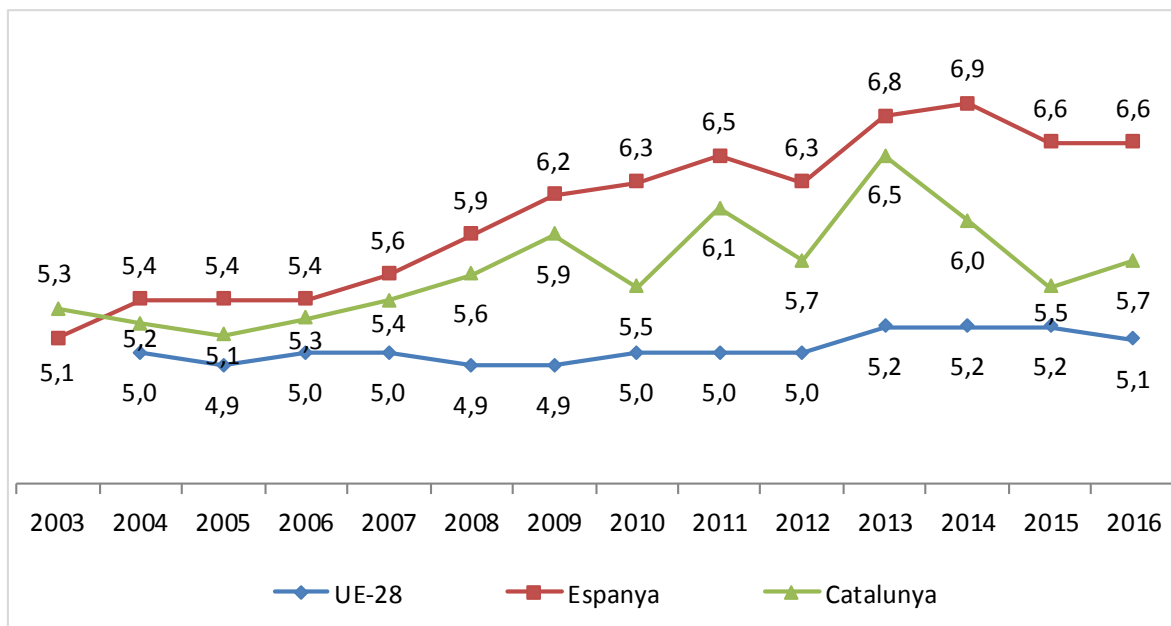
Evolució de la capacitat adquisitiva de la Renda familiar bruta ajustada per càpita (deflactat IPC harmonitzat) UE-28 2000-2007 =100. UE-28, Catalunya i Espanya, 2000-2017. Mitjanes per períodes

Nota: la mitjana de Catalunya 2014-2017 és amb dades dels anys 2014 i 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Eurostat, INE i Idescat.

Evolució de la distribució de la renda, índex S80/S20 de la renda disponible equivalent. UE-28, Catalunya, i Espanya, 2003-2016

Nota 1: Les dades 2004-2008 de la UE són d'UE-27 (abans de l'entrada de Croàcia). Les dades 2003-2006 per a Espanya s'obtenen a partir de les taxes de creixement de l'índex S80/S20 de l'ECV base 2004 aplicades al valor del l'índex S80/S20 del 2007 en base 2013. Les dades 2003-2007 per a Catalunya s'obtenen a partir de les taxes de creixement de l'índex S80/S20 de l'ECV base 2004 aplicades al valor del l'índex S80/S20 del 2008 en base 2013.

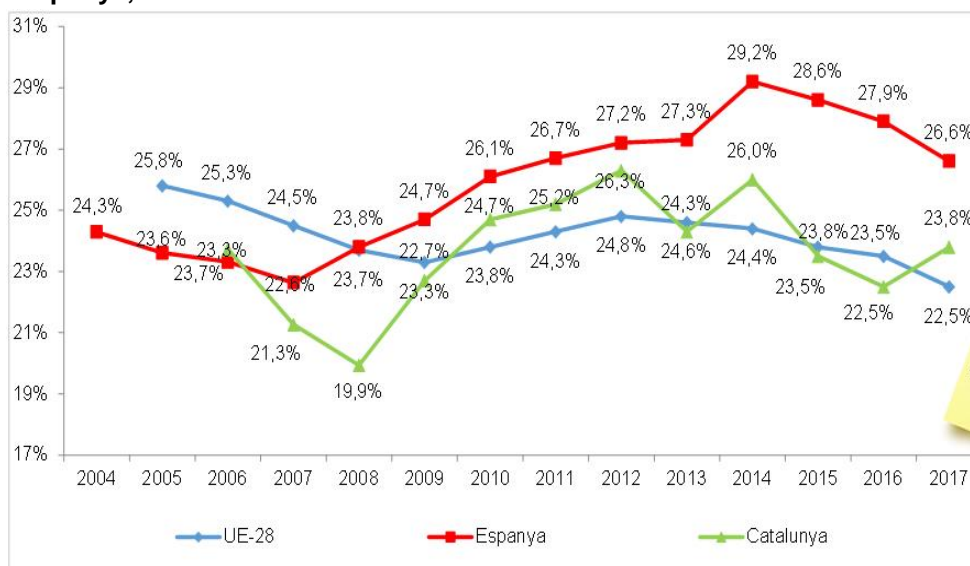
Nota 2: En l'enquesta de condicions de vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxa de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

Font: Eurostat, i INE i Idescat a partir de l'ECV base 2013.

La diferència entre les rendes més altes i les més baixes es va incrementar durant els anys de crisi, tot i reduir-se lleugerament en els darrers anys (2014-2016). La renda del 20% de les famílies amb ingressos més elevats és l'any 2016 5,7 vegades superior a la renda del 20% amb menys ingressos. Mentre que en el conjunt de la UE és 5,1 vegades superior.

La pobresa ha crescut de forma més intensa a Catalunya que a la majoria de països de la Unió Europea. En els darrers quatre anys, en termes mitjans, una quarta part de la població catalana es troba en risc de pobresa i/o exclusió social. Els mecanismes de redistribució no compleixen adequadament amb la seva funció i les prestacions socials a Catalunya tenen una incidència menor en la lluita contra la pobresa que la que tenen a Europa. Com a conseqüència d'aquesta evolució el nivell de benestar mitjà de la població catalana ha experimentat també un retrocés respecte de la Unió Europea.

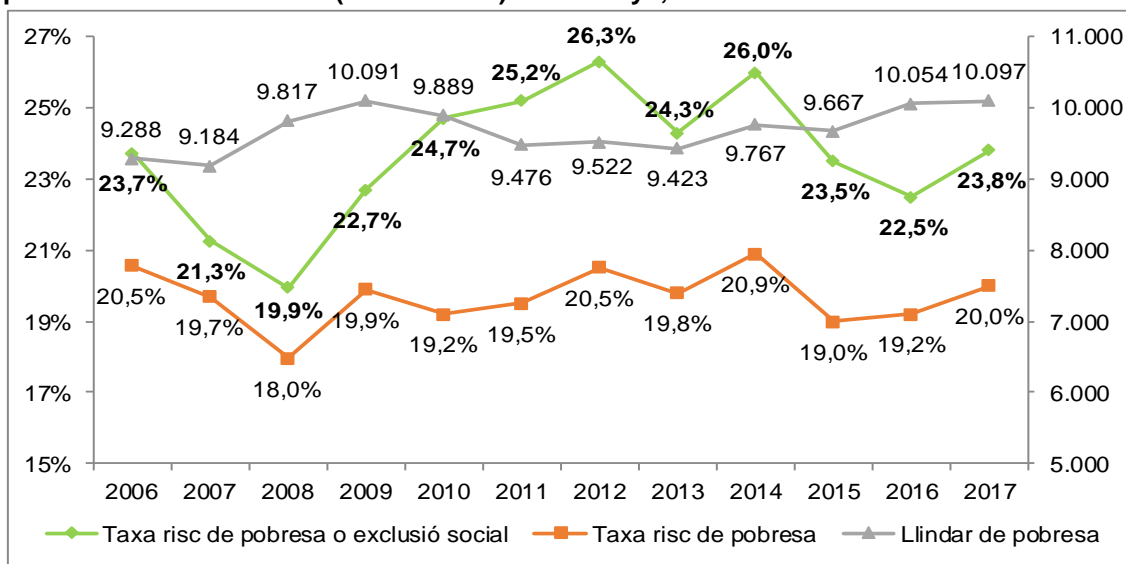
Evolució de la taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE). UE-28, Catalunya, i Espanya, 2004-2017

Nota 1: Les dades 2005-2009 de la UE són d'UE-27 (abans de l'entrada de Croàcia). Les dades 2004-2007 per a Espanya s'obtenen a partir de les taxes de creixement de la mateixa variable de l'ECV base 2004 aplicades al valor de la taxa de risc de pobresa o exclusió social del 2008 en base 2013. Les dades 2004-2008 per a Catalunya s'obtenen a partir de les taxes de creixement de la mateixa variable de l'ECV base 2004 aplicades al valor de la taxa de risc de pobresa o exclusió social del 2009 en base 2013. Nota 2: En l'enquesta de condicions de vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxa de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

Font: Eurostat, i INE i Idescat a partir de l'ECV base 2013.

Evolució del llindar de pobresa, de la taxa del risc de pobresa, i de la taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE)¹. Catalunya, 2006-2017

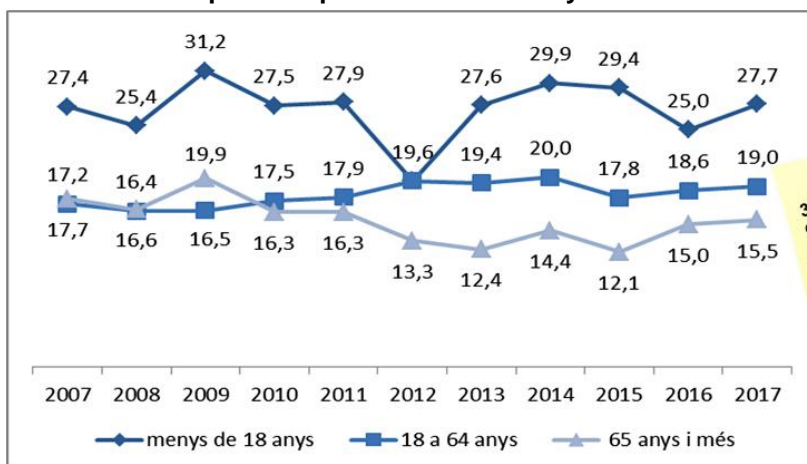

Nota 1: Les dades 2004-2008 per a Catalunya s'obtenen a partir de les taxes de creixement de la mateixa variable de l'ECV base 2004 aplicades als valors del 2009 en base 2013. Nota 2: En l'enquesta de condicions de vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxa de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior. Font: Eurostat, i INE i Idescat a partir de l'ECV base 2013.

¹Indicador que recull la proporció de població que es troba o bé en situació de risc a la pobresa, o bé en situació de privació material severa, o bé que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa.

La taxa de risc de pobresa de la població més jove és molt superior a la de la resta de la població i en el darrer any ha crescut molt per sobre de la mitjana.

Taxa del risc de pobresa per edats a Catalunya

356.000 menors de 18 anys
877.000 entre 18-64 anys
209.000 de més de 65 anys
total: 1.442.000 persones

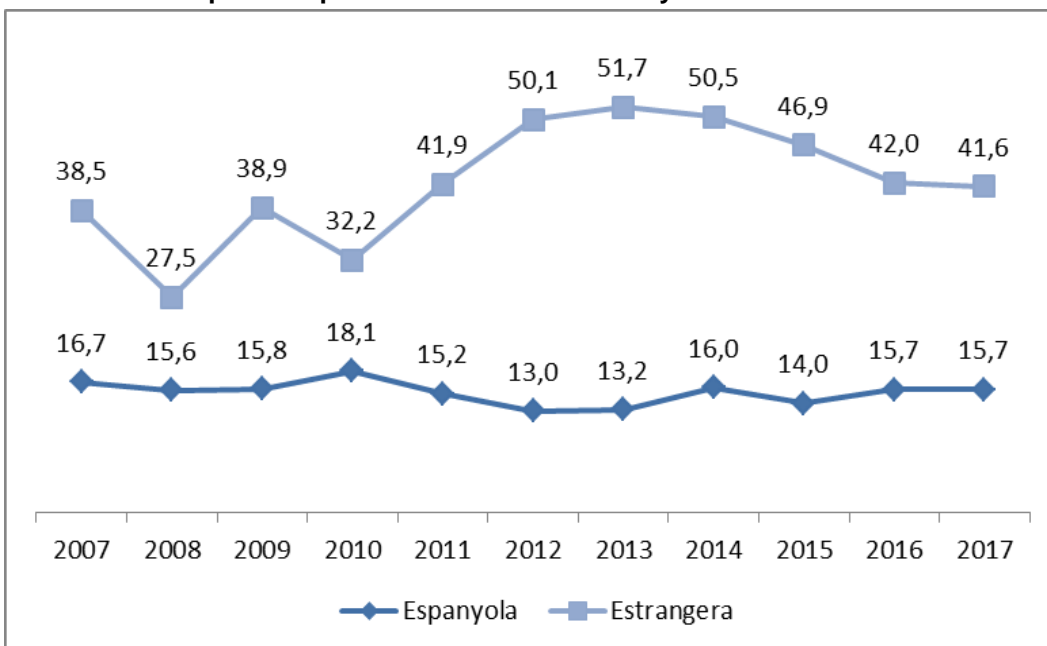
Nota 1: En les dades del 2013 es produeix una ruptura de sèrie per un canvi metodològic.

Nota 2: Les dades del 2007 i del 2008 són en base 2004 mentre que a partir del 2009 les dades són en base 2013

Font: Idescat.

La situació de pobresa de la població estrangera gairebé triplica la de la població de nacionalitat espanyola, tot i haver-se reduït 10 punts del 2013 al 2017.

Taxa del risc de pobresa per nacionalitats a Catalunya

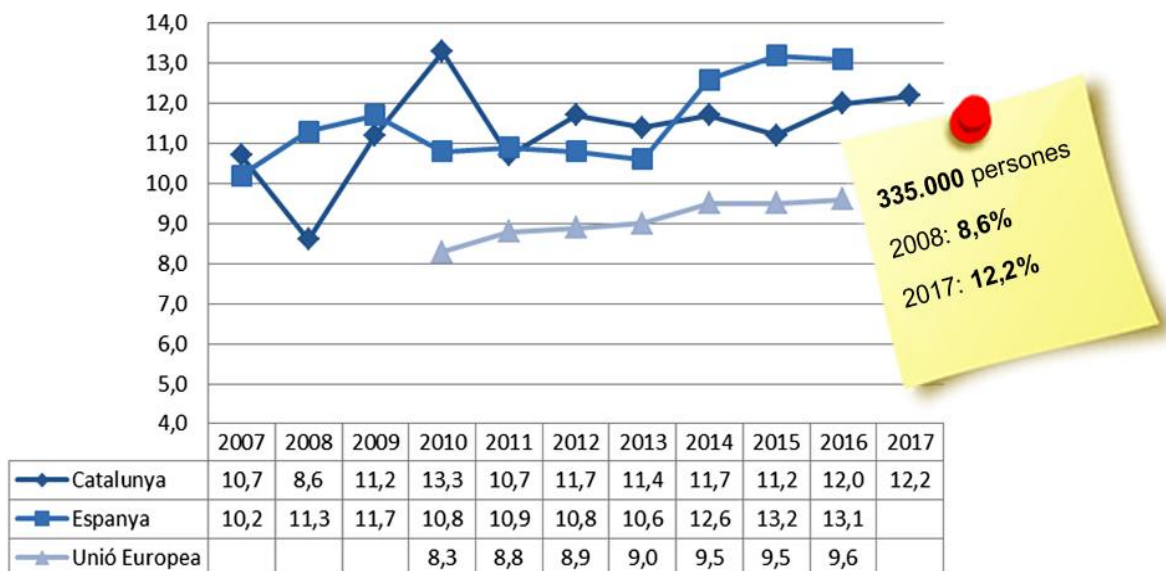
Nota 1: En les dades del 2013 es produeix una ruptura de sèrie per un canvi metodològic.

Nota 2: Les dades del 2007 a 2012 són en base 2004 mentre que a partir del 2013 les dades són en base 2013

Font: Idescat.

La taxa de pobresa en el treball, és a dir, el nombre de treballadors i treballadores que tot i tenir una feina són pobres, ha crescut ininterrompudament des del 2010 al 2017, a Catalunya, a Espanya i a la Unió Europea. Per a aquestes persones el treball ha deixat de ser garantia de poder dur una vida digna.

Evolució de la taxa de risc de pobresa en el treball. Estàndard europeu

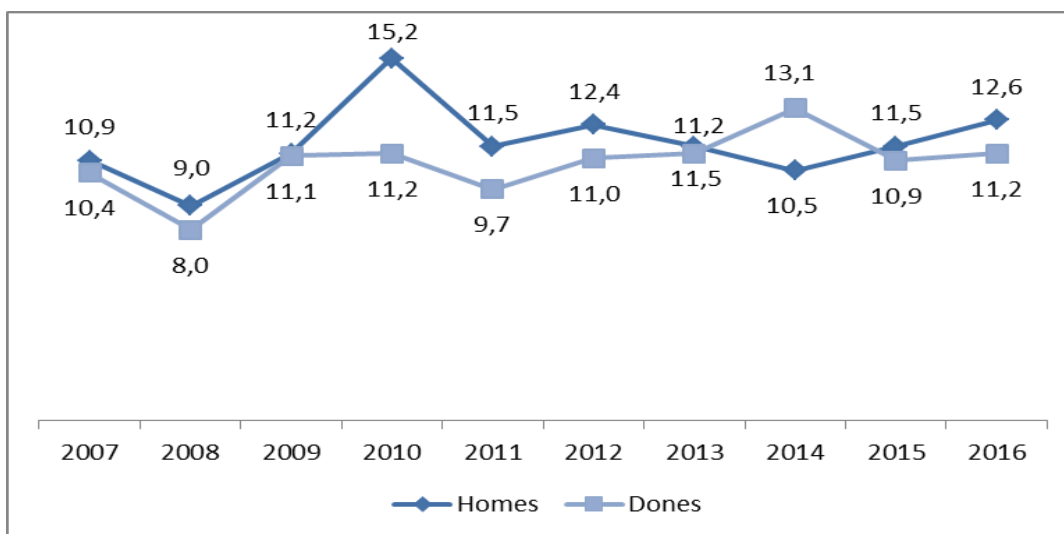
(1) Les cel·les en blanc són dades que no estan disponibles.

(2) El 2013 a Catalunya es produeix una ruptura de sèrie

Font: Idescat.

Durant tot el període la taxa de pobresa en el treball de les dones és superior, però en la fase de recuperació creix la dels homes i en el 2017 acaba sent superior. Això no obstant, si el càlcul el fem en el supòsit d'autonomia i segons la renda individual (no la familiar), en el 2015 la taxa de pobresa en el treball de les dones supera en més d'11 punts la dels homes.

Evolució de la taxa de risc de pobresa en el treball per sexes. Estàndard europeu*

*El 2013 a Catalunya es produeix una ruptura de sèrie. Font: Idescat.

Taxa de risc de pobresa en el treball per pobresa monetària familiar i per supòsit d'autonomia i sexe. Catalunya 2015

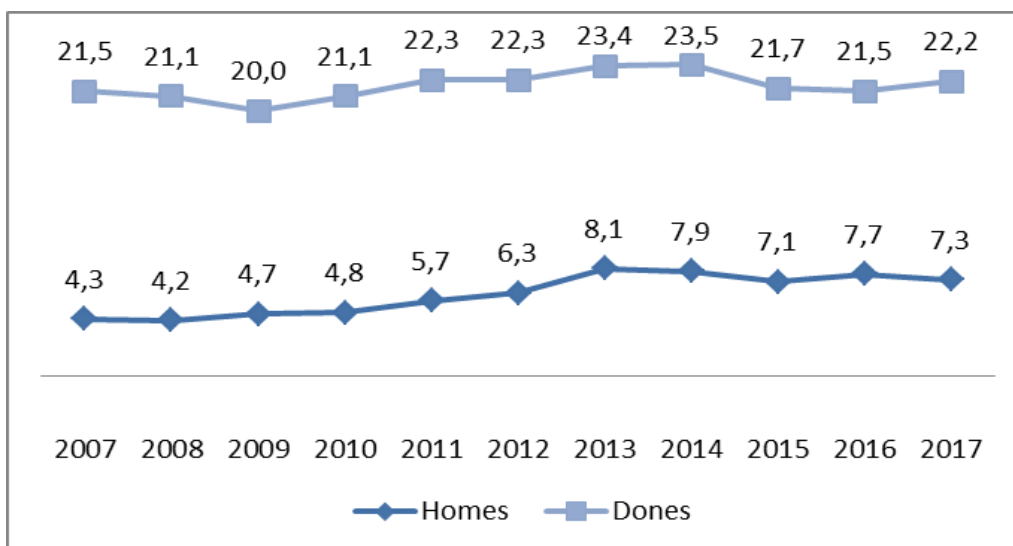
Risc de pobresa monetària en el treball (renda familiar)			Risc de pobresa monetària en el treball en supòsit d'autonomia (renda individual)		
Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
11,2	11,5	10,9	20	14,6	25,9

Font: Elaboració IQ a partir de dades Idescat. Informe: *Les condicions de vida i de treballs de les dones*. Secretaria de Dones i Polítiques LGTBI de CCOO de Catalunya.

La precarietat en l'ocupació afecta molt més a les dones que als homes. Són el triple les dones que treballen a temps parcial, consegüentment, malgrat que la taxa de treball a temps parcial involuntari és gairebé la mateixa per als homes que per a les dones, són moltes més les dones que treballen a temps parcial perquè no poden fer-ho a temps complet.

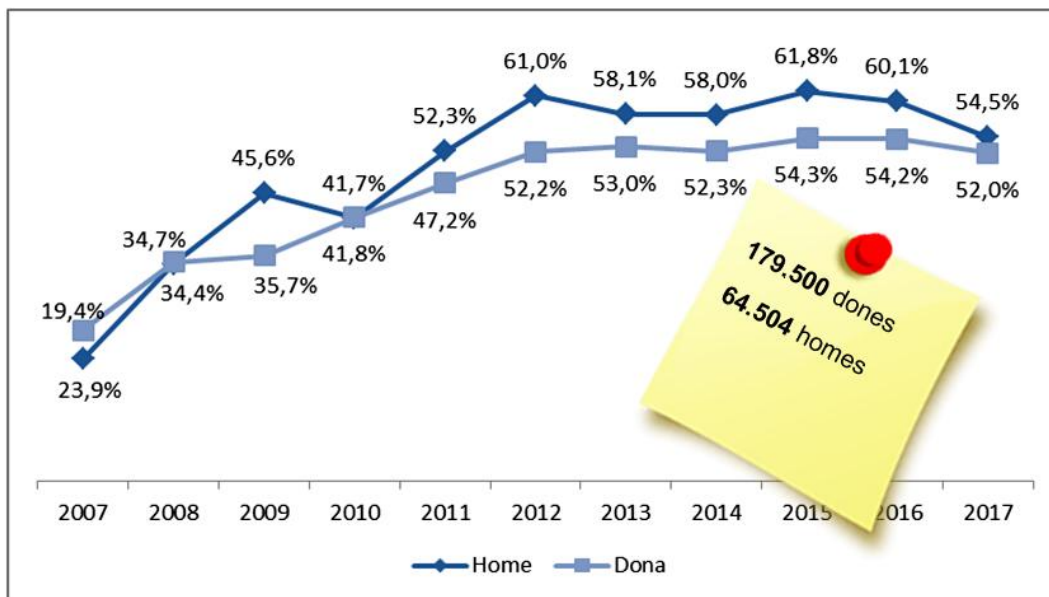
La bretxa salarial entre homes i dones és d'un 24%, i es mou al voltant d'aquest valor o superior des de 2008. La taxa de pobresa salarial femenina és més alta que la dels homes. Pel que fa a les pensions, les dones tenen més pes entre les pensions no contributives (més baixes) i menys entre les contributives (i entre aquestes són més baixes de mitjana).

Taxa d'ocupació a temps parcial a Catalunya per sexes. 4t trimestre de cada any

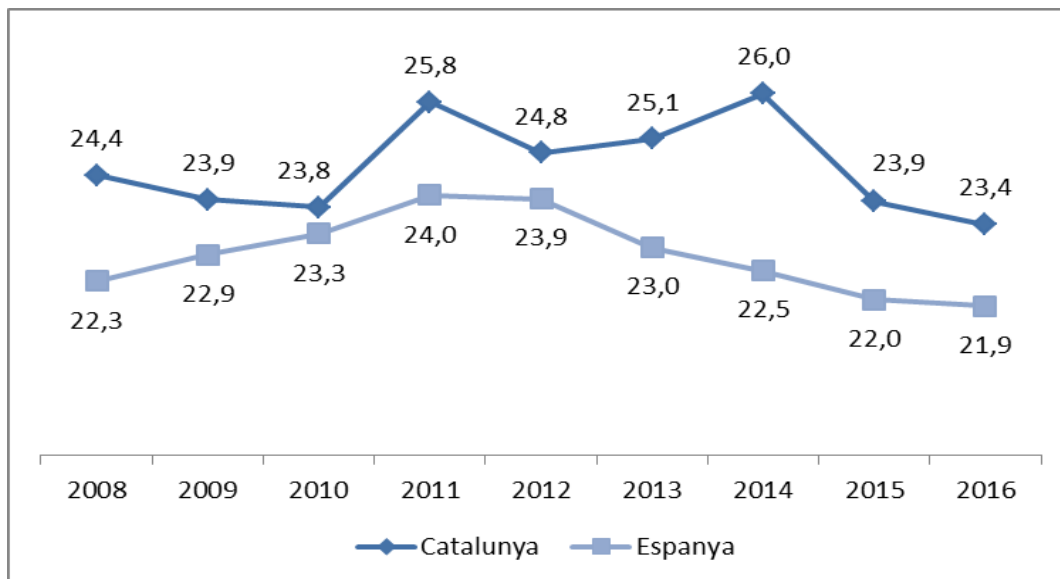
Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades de l'EPA.

**Percentatge d'ocupació a temps parcial involuntària a Catalunya per sexes.
4t trimestre de cada any**

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades de la EPA.

Evolució de la bretxa salarial anual entre homes i dones (1)(2)

(1) Representa la diferència del guany mitjà anual.

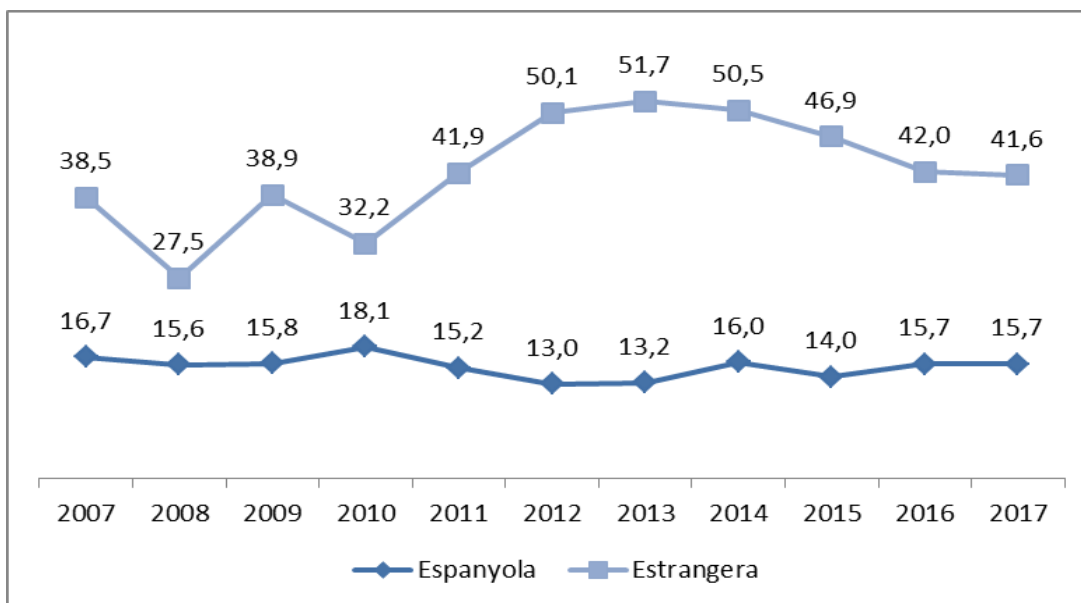
(2) S'hi inclou tota la població assalariada independentment del nombre de treballadors/res de l'empresa on treballin.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'Estructura Salarial de l'INE.

La bretxa salarial de gènere varia segons l'edat i la nacionalitat. Les dones més grans pateixen una bretxa salarial més alta. La bretxa més alta la pateixen les dones estrangeres.

La població assalariada estrangera pateix més la precarietat en l'ocupació. La taxa de persones en situació de pobresa de la població estrangera gairebé triplica la de la població de nacionalitat espanyola. És també el col·lectiu més infraocupat en relació al seu nivell d'estudis.

Taxa del risc de pobresa per nacionalitats a Catalunya

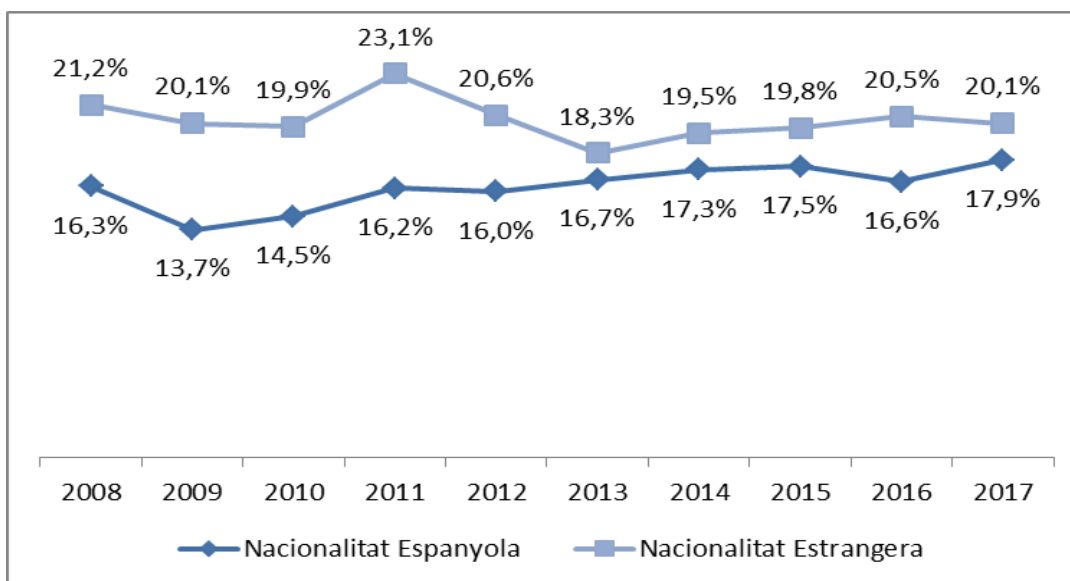

Nota 1: En les dades del 2013 es produeix una ruptura de sèrie per un canvi metodològic.

Nota 2: Les dades del 2007 a 2012 són en base 2004 mentre que a partir del 2013 les dades són en base 2013

Font: Idescat.

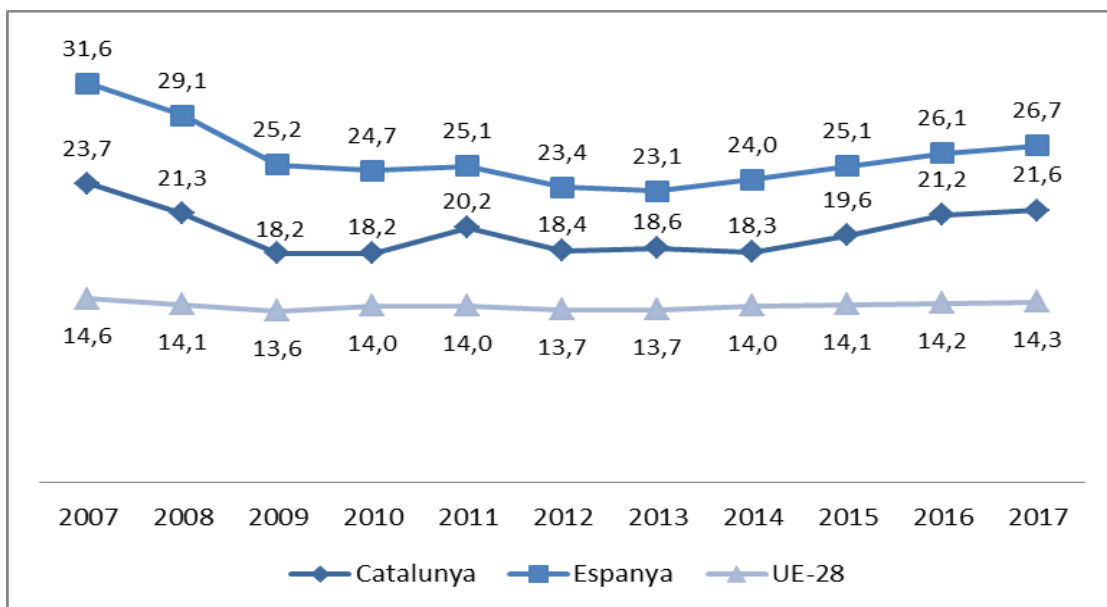
Evolució del percentatge de sobrequalificació en el mercat de treball de Catalunya per nacionalitat. 4t trimestre de cada any

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades de l'EPA.

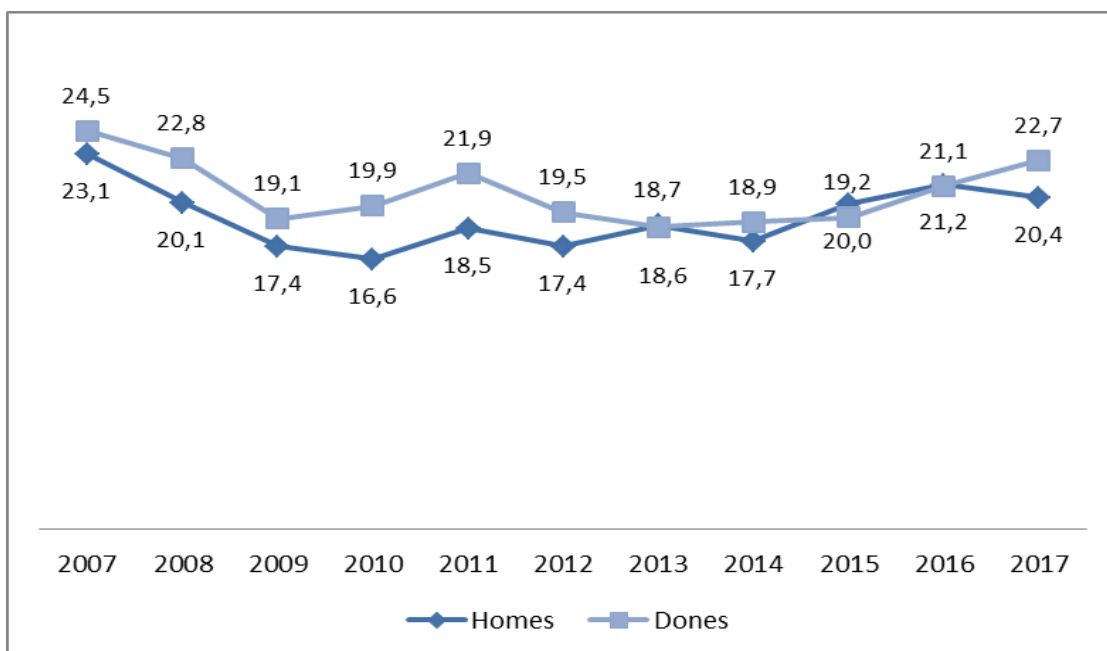
La temporalitat es redueix durant el període de crisi i torna a créixer durant la fase de recuperació. La població jove és la que protagonitza aquest increment de la temporalitat. També la població estrangera es veu més afectada que la de nacionalitat espanyola.

Taxa de temporalitat. Mitjanes anuals

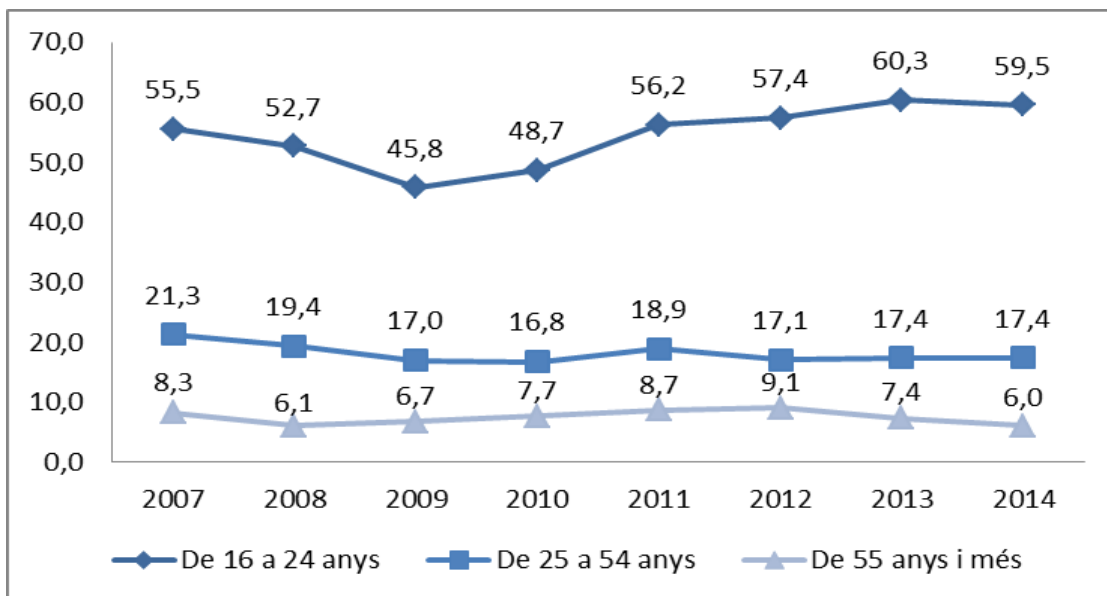
Font: Enquesta de Població Activa de l'INE i Eurostat.

Taxa de temporalitat a Catalunya per sexes. Mitjanes anuals

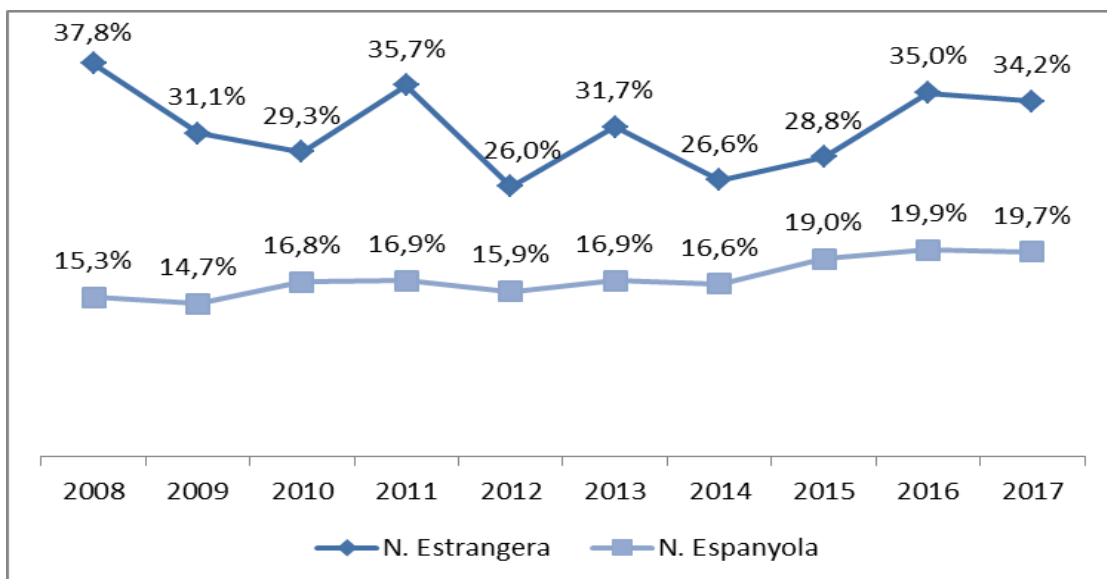
Font: Enquesta de Població Activa de l'INE.

Taxa de temporalitat a Catalunya per edats. Mitjanes anuals

Font: Enquesta de Població Activa de l'INE.

Taxa de temporalitat a Catalunya per nacionalitat. 4t trimestre de cada any

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades de l'EPA.

Les persones joves pateixen molt més la precarització en el treball i la seva taxa de risc de pobresa és molt superior a la de la resta de la població, a més, ha crescut en el darrer any.

Línies d'actuació

Una fiscalitat suficient i equitativa

Avançar cap a un sistema fiscal més progressiu que aporti més recursos i penalitzi l'especulació. Cal que les rendes del capital s'equiparin fiscalment a les del treball.

Acostar la nostra pressió fiscal a la mitjana europea a través d'una contribució més equitativa per part de les rendes més altes, la qual cosa es pot concretar en un increment de la seva aportació a l'IRPF.

Recuperar la tributació efectiva de les herències de quantia rellevant en l'impost de successions per part de cònjuges i descendents.

Gravar fiscalment els habitatges que no compleixin la seva funció social.

Dur endavant una reforma fiscal que reforci la corresponsabilitat fiscal de totes les administracions i la participació en tots els impostos. Fer efectiu el tipus de l'impost de societats, especialment pel que fa a les grans empreses que disposen de mecanismes per tributar molt per sota del que correspondria. Revisar l'IVA per evitar aspectes regressius i evitar les pràctiques de "dumping" fiscal.

Enfortir els salaris

Continuïtat en l'elevació del SMI fins assolir el 60% del salari mitjà.

Compliment de l'objectiu acordat en l'AENC de Salari mínim de conveni de 14.000€ l'any i recuperació salarial amb increments del 3% amb clàusula de revisió salarial.

Reversió dels aspectes de la reforma laboral que han afeblit la negociació col·lectiva, com la pèrdua de vigència del conveni fins a arribar a nous acords (recuperar la ultraactivitat), acabar amb la prioritat aplicativa dels convenis d'empresa que ha permès salaris i condicions de treball inferiors al conveni de sector, establint així un model de competitivitat a partir dels costos fomentant les externalitzacions i la precarietat.

Repartir equitativament els guanys de productivitat.

Cal reduir la bretxa salarial amb mesures efectives que incideixen no sols en la remuneració bruta per temps de treball sinó també en la resta de factors que fan que els ingressos salarials anuals de les dones estiguin un 23,6% per sota dels homes.

Retornar als treballadors públics el poder adquisitiu perdut en raó de les retallades, retornar l'efectiu dret a la negociació col·lectiva.

Millorar la qualitat de l'ocupació

Més i millors polítiques actives d'ocupació amb especial atenció a les persones en situació d'atur de llarga i molt llarga durada, la població jove i les dones.

Establir un sistema de control de la jornada per perseguir les hores extres no remunerades i els contractes a temps parcial per sota de la jornada efectiva, que afecten especialment a les dones. Lluitar contra l'abús de la contractació temporal.

Reconeixement de l'experiència professional mitjançant un sistema d'acreditació estable i permanent.

Accés a la formació professional i per a l'ocupació al llarg de la vida sense discriminacions i enfocada al canvi tecnològic, la qualitat de l'ocupació i la millora del teixit productiu.

Lluita contra el frau en la contractació i els falsos autònoms i les noves formes de precarització. Establiment de protecció social i cobertura de la negociació col·lectiva per a tota persona que treballa per compte d'altri.

Incrementar la protecció social

La despesa pública en protecció social a Catalunya (21,3% del PIB en l'última dada disponible) està per sota de la mitjana Espanyola (24,3%) i de l'Europea (28,6%)

Reforma de les prestacions per atur o manca d'ingressos

- Manteniment de la prestació contributiva en tant es participi en itineraris d'inserció o es treballi a temps parcial després d'una situació d'atur.
- Establiment d'una Renda Garantida en cas d'absència d'ingressos, suficient i finançada conjuntament per Estat i Comunitats Autònomes.
- Actualització de l'Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya (congelat des de 2012) i de l'Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples a efectes de dignificar les prestacions que el tenen com a referent i evitar l'exclusió el dret a la percepció de les persones amb ingressos lleugerament per sobre.

Pensions

- Increment de les Pensions no contributives fins el llindar de la Renda Garantida.
- Increment dels complements a mínims de les pensions contributives fins al SMI.
- Establiment de majors percentatges de la base reguladora per a les pensions de viduïtat en funció d'altres rendes disponibles.
- Derogació de l'índex de revalorització i del factor de sostenibilitat introduïts per la reforma del 2013, que amenacen la suficiència de les pensions futures.

- Retornar als acords socials, en el marc del Pacte de Toledo, per tal de garantir la suficiència i sostenibilitat d'un sistema de pensions que es beneficiï del diàleg i la concertació socials.

Salut i autonomia personal

- Cal avançar en la integració sociosanitària.
- Cal augmentar els recursos dedicats a l'atenció de l'autonomia personal, la xarxa d'atenció primària, la hospitalària i els recursos per investigació mèdica.
- Cal apropar la despesa pública en sanitat a la mitjana Europea. Actualment a Catalunya la despesa és del 5,4% del PIB davant el 6,26% d'Espanya i el 7,1% de la UE.

Educació

- Incrementar des del 3,68% del PIB fins al 6% la despesa pública en ensenyament.
- Augmentar les places públiques de 0-3 anys amb tarificació social.
- Rebaixar les taxes universitàries i establir una política de beques de manutenció per a estudiants de famílies amb pocs recursos econòmics.
- Rebaixar el nombre d'alumnes per classe a l'ensenyament obligatori.
- Potenciar la formació professional i les pràctiques a empreses en condicions dignes.
- Reducció de la taxa d'Abandonament Escolar Prematur mitjançant un sistema de prospecció, formació i orientació permanent, que eviti la segregació actual.
- Un sistema d'alternança i de FP Dual que garanteixi l'accés a feines qualificades i eviti passarel·les de precarietat a les persones joves.

Habitatge

- Elaborar i dur endavant un programa d'adquisició d'habitatge per constituir un parc públic de lloguer amb l'objectiu d'assolir el 15% de tot l'habitatge. Exercir els drets de tempteig i retracte de les administracions.
- Cobrir les necessitats d'emergència habitacional.
- Establir prestacions complementàries a les de garantia de renda per pagament de l'habitatge familiar.
- Augmentar els drets de les persones llogateres tot afavorint els de les propietàries que entrin en bosses de gestió pública amb rendes moderades.

Glossari

Atur de llarga durada: es considera aturat de llarga durada a aquella persona que no treballa i que porta un any o més buscant feina.

Bretxa del risc de pobresa: Mostra, en termes percentuals, la distància entre la mediana dels ingressos equivalents de la població en risc de pobresa i el llindar de risc de pobresa. La bretxa del risc de pobresa indica, doncs, la distància entre la situació econòmica de la població considerada pobra i el límit de la “normalitat” que fixa el llindar de pobresa.

Bretxa salarial entre homes i dones: Es defineix com la diferència entre la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes i la mitjana del guany salarial brut per hora de les dones com a percentatge de la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes. La població objecte d'estudi és tota la població assalariada que presti els seus serveis en comptes de cotització de 10 o més treballadors/es sense restriccions pel que fa a l'edat i a les hores treballades. L'àmbit de cobertura sectorial són els comptes de cotització, l'activitat econòmica dels quals s'englobi en els sectors de la indústria, la construcció i els serveis. S'exclou l'administració pública, les llars que ocupen personal domèstic i els organismes extraterritorials. El concepte de guany salarial utilitzat inclou els pagaments per hores extraordinàries, però no els pagaments extraordinaris.

Estabilitzadors automàtics pel costat de la despesa: Modificacions de despesa pública que s'activen de forma automàtica pel propi funcionament de l'economia, i que, per tant, no són fruit d'una decisió deliberada del govern, com per exemple l'increment de la despesa en prestacions d'atur en situació de recessió econòmica.

Índex de Gini: És un indicador de la desigualtat en la distribució dels ingressos d'una economia. Mesura el grau de desigualtat en una distribució d'una variable contínua. S'obté a partir de la suma de les diferències absolutes entre cada parell de rendes de la distribució. El rang dels valors de l'Índex de Gini és entre 0 (màxima equitat) i 1 (màxima desigualtat).

IPC (Índex de preus al consum): És un indicador que mostra l'evolució dels preus a partir de les variacions registrades sobre unes determinades agrupacions de béns i serveis recollides a una sèrie determinada d'establiments a tot el territori.

Índex S80/20: Mesura la raó entre els ingressos del 20% de la població amb ingressos més elevats i els ingressos del 20% de la població amb menors ingressos. D'acord amb la definició d'Idescat és un indicador de ràtio de proporció (share ràtio), que s'interpreta com la renda obtinguda pel quintil superior, és a dir, el 20% de la població amb rendes més altes, en relació amb la del quintil inferior.

Llindar de pobresa: Nivell d'ingressos mínims necessaris per tenir un nivell de vida adequat en una societat concreta. És el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de les persones.

Parcialitat involuntària: Situació en què es troba una persona assalariada que té un contracte a jornada parcial perquè no ha trobat un lloc de treball a temps complet.

Percentatge d'ocupació a temps parcial involuntària: És la proporció entre el total de població assalariada que té un contracte a jornada parcial perquè no ha trobat un lloc de treball a temps complet i el conjunt de població assalariada amb contracte a jornada parcial.

PIB (Producte interior brut): És un indicador què mesura el valor de l'activitat productiva de béns i serveis finals d'un territori. El PIB es pot analitzar des de tres perspectives: Oferta, Demanda i Renda.

PIB a preus de mercat: És la suma de la remuneració dels assalariats (RA) + l'excedent brut d'explotació (EBE) + els impostos nets sobre la producció.

PIB a cost de factors: És la suma de la remuneració dels assalariats (RA) + l'excedent brut d'explotació (EBE). No incorpora els impostos nets sobre la producció i, per tant, només distribueix la renda generada entre rendes del capital i rendes del treball.

Població activa: És el conjunt de persones que estan ocupades i de persones que estan cercant ocupació d'una manera activa.

Població assalariada: És el conjunt de persones ocupades què treballen per compte aliè.

Població aturada (o desocupada): És el conjunt de persones que es troben en disposició de treballar, les quals, tot i cercar una ocupació, no la troben.

Població ocupada: És el conjunt de persones que duen a terme una activitat remunerada.

Pressió fiscal: La part de la riquesa d'una economia que és recaptada per l'administració pública. Es calcula com el quocient de la suma d'impostos (directes i indirectes) més cotitzacions socials respecte al Producte Interior Brut. Es diferencia de la pressió tributària pel fet que aquesta última no inclou les cotitzacions socials.

Remuneració dels assalariats sobre el PIB generat (RA) La remuneració dels assalariats és un concepte macroeconòmic que comprèn tota la remuneració en efectiu i en espècie a pagar pels ocupadors als seus assalariats com a contrapartida del treball realitzat per aquests durant el període comptable.

Renda equivalent neta (o Renda neta per unitat de consum): El concepte de renda equivalent neta o renda neta per unitat de consum, es calcula per tal de tenir en compte l'impacte de les diferències en la dimensió de les llars. Així, per tal de comparar llars amb dimensió i composició diferents s'empren les escales d'equivalència, que converteixen el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum. L'escala d'equivalència utilitzada és la de l'OCDE modificada, que dona valor 1 al primer adult de la llar, 0,5 a la resta d'adults de la llar, i 0,3 als menors

de 14 anys. La renda equivalent atribuïble a cada membre de llar de la família es calcula dividint el total de renda disponible de la llar pel factor d'equivalència.

Renda familiar bruta disponible ajustada per càpita (RFBDA per càpita): No tota la renda generada dins d'una economia en el seu procés productiu, el PIB per càpita, acaba repercutint directament en les llars residents del país. Una part d'aquesta renda no es distribueix a les llars i es queda dins de les pròpies empreses (renda no distribuïda per a fer inversions i reposicions de capital) i una part va pagar rendes a l'exterior (rendes netes a l'exterior). Descomptats aquests conceptes del PIB per càpita s'obté el Saldo de la Renda Primària per càpita que va a parar a les llars. Quan deduïm del Saldo de Rendes Primària de les llars les transferències netes a l'exterior, en restem els tributs pagats per les llars i afegim les prestacions socials monetàries (diferents de les transferències socials en espècie) rebudes per les famílies, obtenim el concepte de la Renda Familiar Disponible Bruta per càpita. Finalment, quan agreguem a la RFBDA per càpita les transferències socials en espècie (despesa pública en consum individual, com per exemple la despesa en educació i serveis sanitaris o d'habitatge) obtenim el concepte de la Renda Familiar Bruta Disponible ajustada per càpita.

Sobrequalificació: Situació en què es troba una persona ocupada que té un nivell d'estudis acabats superior al nivell de qualificació del lloc de treball que ocupa. També ens hi podem referir com a *infraocupació* en el sentit invers, és a dir, quan volem indicar que la persona ocupa un lloc de treball d'un nivell de qualificació inferior al dels seus estudis acabats.

Taxa d'activitat: És la proporció entre el total de persones actives i el conjunt de població de 16 i més anys

Taxa d'ocupació: És la proporció entre el total de persones ocupades i el conjunt de persones de 16 i més anys.

Taxa de salarització: És la proporció entre el total de persones assalariades i el conjunt de persones ocupades.

Taxa d'atur: És la proporció entre el total de persones aturades i el conjunt de població activa.

Taxa de temporalitat: És la proporció entre el total de població assalariada amb contracte temporal i el conjunt de població assalariada.

Taxa de parcialitat: És la proporció entre el total de població assalariada amb contracte a jornada parcial i el conjunt de població assalariada.

Taxa de risc de pobresa en el treball: Mostra la proporció de persones que van treballar almenys set mesos durant l'any de referència de la renda i tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar de risc a la pobresa.

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (Indicador AROPE): És un indicador que combina una mesura de pobresa relativa (la taxa de risc de pobresa) amb dues

mesures de pobresa absoluta (la taxa de privació material i la taxa de baixa intensitat de treball en la llar), indicant en conjunt quin és el percentatge de població d'un territori que es troba en alguna de les tres situacions de pobresa o en una combinació d'elles, i que per tant, o bé la seva renda està per sota del 60% de la renda disponible equivalent mediana de la societat de referència, o bé viu en una llar on no es poden permetre la compra d'uns serveis mínims de benestar, o bé viu en una llar en què les persones en edat activa han treballat menys del 20% del seu potencial al llarg del darrer any.

Valor afegit brut (VAB). És la suma dels valors addicionals que adquireixin els béns i serveis en transformar-se durant el procés de producció. En economia, aquesta és una de les maneres per calcular el Producte Interior Brut i, per tant, sovint es consideren sinònims. És un mesurament lliure de duplicacions; s'obté en deduir de la producció bruta el valor dels béns i serveis que s'utilitzen com a part de la producció.